

HÄXAN

Häxan

passionsdrama i fem scener

av Christian Lanciai (1999)

Personerna :

en köpman
en tiggare
en bankir
en månglare
Donatella, blind moder
Barbara, hennes dotter
Barnaba, äventyrare
en präst
en käring
Enzio Giustiniani, en genuesisk kavaljer
Domenico
domaren
Laura, hans hustru
en polis
en notarie
en rättsbetjänt
en gubbe
en annan
en kapten

fler käringar
soldater
vakter
annat folk

Handlingen utspelar sig i Venedig under 1600-talet.

Copyright © Christian Lanciai 1999

Häxan

Akt I scen 1.

Framför Markuskyrkan. Kyrkklockor. Folket kommer ut från mässan.

en köpman Kristus är sannerligen uppstånden! Varför skulle vi annars ha så strålande vackert väder?

en tiggare Det regnar inte alltid bara på långfredagar.

köpmannen En pessimist! Måla bara inte fan på dörren! Stormar och översvämningar har vi nog av till vardags!

tiggaren Vem talar om fan? Inte jag, för jag bara tigger. Det är bäst du ger mig en slant innan fan kommer och tar dig.

köpmannen Hotar du också, din svindlare? Vem fan tror du att du är?

tiggaren Nu åkallar han fan igen. Hör på honom! Bara för att han vill vara snål mot en tiggare!

en bankir Ge honom en slant, din girigbuk! Det har du råd med!

köpmannen Ska du säga!

bankiren Han tiggde inte av mig, bara av dig.

tiggaren Där hör du, din snåljåp! Skänk nu en slant, så får du en bra dag!

köpmannen Ack, dessa skojare är då för odrägliga! (*skänker motvilligt en slant*)

tiggaren Jag sköter bara mitt yrke. Men ni som har pengar har bara skaffat dem på fattigt folks bekostnad.

köpmannen Vet hut, din hund! Du har ju fått din lön!

tiggaren Det täpper inte till truten på mig, för jag är hederlig i motsats till er rika, som låter er mutas.

köpmannen Du förtjänar en rövare som rånar dig på allt vad du har!

tiggaren Akta dig! Jag vet var du bor!

köpmannen Än sen!

(*Donatella och Barbara kommer ut ur kyrkan. Deras väg blockeras av tiggaren och köpmannen, som inte märker dem.*)

en månglare Ska ni stå här och bråka mitt på kyrktrappan, era hedningar? Släpp då förbi dessa damer! Ser ni inte att den ena är blind!

köpmannen (distraherad) Va?

tiggaren Du är så blind för dina pengar att du inte ens ser vackra kvinnor i din väg!

Donatella Vad är det för bråk?

Barbara (till sin blinda moder) Bry dig inte om dem. De är bara skälmar som alla män.

tiggaren Skälm är den man som ser åt en kvinna, men den är värre skälm som inte gör det!

Barbara Håll du truten, din stackars skälm, och släpp förbi min moder.

tiggaren Ni måste betala lösen först.

Barbara Hur mycket?

tiggaren En kyss.

Barbara (slår honom lätt på kinden) Här får du, din skälm!

tiggaren Där fick jag min lön för dagen.

köpmannen Ta det som en komplimang. Det är inte varje dag du får en smekning av en skönhet.

tiggaren Det var bättre än en kyss från hundra kurtisaner var.

Barnaba (förstulet) Vem är den skönheten?

tiggaren En legend. Hon lever ensam med sin moder.

Barnaba Jag har sett henne förut. Vad heter hon?
tiggaren Donatella heter modern.
Barnaba Dottern, din dummer! Vad heter hon?
tiggaren Barbara.
Barnaba Och jag heter Barnaba. Det är nästan samma namn. Vi passar bra tillsammans.
tiggaren Gör dig inga illusioner om henne.
Barnaba Vad insinuerar du? Är hon ingen oskuld?
tiggaren En oskuld som aldrig låter sig tas är farligare än en skorpion.
Barnaba Den oskuld som ej låter sig tas finns inte. Blommor och frukter finns för att plockas. Annars är de utan mening. Eller hur?
tiggaren Nunnor är av annan mening.
Barnaba Ta du dina nunnor och stoppa dem i ditt harem!
köpmannen Ni befinner er på kyrktrappan, min herre.
Barnaba Men jag går inte i kyrkan.
köpmannen Det ger er inte rätt att svära i kyrkan.
Barnaba Jag har inte svurit i kyrkan.
köpmannen Men ni har hädat, och det är värre.
Barnaba Fan ta er, skenhelige hycklare!
tiggaren Värst vad de åkallar fan här idag.
köpmannen Vill ni ha duell?
Barnaba Gärna det! Med vem som helst! (*drar svärd*)
tiggaren Besinna er, stackars fromma dårar! Barnaba bara skämtade!
köpmannen Han ville stoppa nunnor i ditt harem!
tiggaren Och varför tror du jag har ett harem? Är jag en sultan kanske? Se på mina paltor! Kryckor har jag dessutom! Vad är det för en skräpig sultan? Ge du mig diamanter i stället!
en präst (*kommer ut*) Inget bråk på kyrktrappan!
köpmannen Vi bråkar inte!
prästen Vad slåss ni då för?
tiggaren De slåss inte. Och jag bara tigger.
prästen Har jag inte sagt dig att du ska hålla dig borta härifrån på söndagar?
tiggaren Jag gör ingen fluga något för när. Jag bara tigger.
Barnaba Muckar du gräl med en tiggare, din enfaldiga skrymtare?
prästen Vem är ni?
köpmannen En hednisk äventyrare bara. Bry er inte om honom, padre. Han blev het för att han såg en vacker dam.
prästen (*genast mild*) På så vis. Den gamla vanliga visan. Då föreslår jag er att ni går och jagar damen i stället för att bråka här på kyrktrappan!
tiggaren Det var det klokaste någon präst någonsin har sagt.
Barnaba Jag vill ju ingenting hellre, men ni bara hindrar mig, era bråkstakar.
prästen (*till köpmannen*) Vad var det för en dam?
köpmannen En vacker jungfru med sin blinda moder.
prästen Donatella och Barbara. Jag ska låta varna dem. (*går in*)
Barnaba Se nu vad du har ställt till med!
köpmannen Vem? Jag?
tiggaren Ja, vem annars, din snåljåp!
köpmannen Vad har jag ställt till med?
tiggaren Nu går prästen och varnar Donatella och Barbara för att den här skälmen är efter dem!

Barnaba (till köpmannen) Och det är ditt fel!
 köpmannen (förargad) Nej, nu går jag! Hellre grälar jag hemma med min fru än med er!
 (går resolut)

tiggaren Där blev vi av med honom.
 Barnaba (räcker honom köpmannens börs) Var det den här du ville ha?
 tiggaren Vårt samarbete tycks fortfarande fungera. (tar den)
 Barnaba Vad får jag i stället?
 tiggaren Det har du redan fått.
 Barnaba Vad har jag fått?
 tiggaren Namnen på Barbara och Donatella.
 Barnaba Jag vill bara ha Barbara. Var bor hon?
 tiggaren Du får aldrig Barbara utan hennes moder.
 Barnaba Vad ska jag med mamman till?
 tiggaren Ha henne som förkläde åt Barbara.
 Barnaba Din skälm! Jag måste ha Barbara! Bara Barbara och ingen annan!
 tiggaren Varför vill du bara ha Barbara bar, din barbar?
 Barnaba Din bastard, du bara driver med mig!
 tiggaren Nej, jag är realist. Du får aldrig vare sig bara Barbara eller Barbara bar.
 Hon ger sig aldrig åt någon. Hon accepterar bara vänner som hjälper hennes moder.
 Barnaba Har hon en sådan vän?
 tiggaren Ja, och hon älskar honom.
 Barnaba Hut, karl! Du kan inte hjälpa mig! (sparkar ner honom från trappan med kryckor och tiggarskål och allt.)
 tiggaren En till som är galen av kärlek. Ack, världen är galen! (packar sig därifrån)
 Barnaba Jag har sett en skönhet som aldrig får förvägras mig. Min själ är satt i brand av detta hjärta, och den elden måste brinna högt i evighet, ty aldrig har jag känt ett härligare rus! Om modern står i vägen, så låt henne bara stå i vägen! Vad är en blind moder såsom fåfängt hinder för en älskare? Och om hon älskar någon annan – desto bättre! Jag får konkurrens och har en utmaning att möta! Hur skall jag då gå till väga? (sätter armarna i kors och en hand mot munnen) Det blir enkelt. Jag får lyda tiggarslyngelns goda råd och söka dottern genom modern. Det finns ju den heliga inkquisitionen! Jag angiver modern anonymt som häxa, får då makten över hennes liv och därigenom makt tillika över dottern. Ja, det blir en enkel match! För älskarens passioners sanna kärlek är ej någonting omöjligt! (skyndar ut)

Scen 2. Domstolen.

en käring För in den leda häxan!
 en kavaljer Hur vet du att hon är en häxa?
 käringen Visst är hon en häxa!
 kavaljeren Det är inget svar på frågan.
 käringen Det vet jag väl!
 Domenico Det vet väl alla att hon är en häxa!
 kavaljeren Hur vet du det?
 Domenico Man känner ju att hon ser en fastän hon är blind!
 kavaljeren Hur kan hon se dig om hon är blind?
 Domenico Naturligtvis emedan hon är en häxa!
 tiggaren (blandar sig i) Alla blinda ser men med andra sinnen än sina ögon. De ser med själen. Ser hon dig så ser hon att du är en skurk!

Domenico Om hon ser mig som en skurk är alla skurkar, och du med!
kärningen Här kommer dom! Här kommer dom med häxan!
flera käringar Bränn henne på bål!
kavaljeren För att ni ska slippa brinna själva, era häxor?
kärningen Håll käften, din hädare!
kavaljeren Håll käften själv, satkärning!
domaren (slår med klubban) Tyst i rätten! För fram den anklagade!
(Donatella föres fram av rättsbetjänter. Hon är fjättrad i bojor och kedjor.)
Donatella Vad har jag gjort?
kärningen Det vet du bäst själv!
domaren (slår med klubban) Tyst i rätten! Vad finns det för vittnen?
en polis Det finns inga vittnen. Bara en anonym angivelse.
domaren Det gamla vanliga. Ja, vi får väl pröva henne då.
Donatella Vad har jag gjort er, mina herrar? Jag är en hårt arbetande ensam moder, som slitit ont hela livet för min enda dotter, fastän jag är blind. Och hur lönar man mig? Jo, man släpar bort mig mitt i natten utan minsta förklaring och skriker sedan åt mig att jag skall brännas som häxa. Med vilken rätt behandlar man en gammal kvinna på det sättet?
domaren Hör på mig, min fru. Det kan mycket väl hända att ni är oskyldig, och då har ni inget att frukta. Men problemet är, att någon har angivit er som häxa. Då måste vi undersöka saken. Det är hela saken. Det är vår plikt. Det har vi betalt för.
Donatella Det måste vara något missförstånd.
domaren (läser ett papper) Är ni den blinda Donatella, moder till Barbara?
Donatella Ja.
domaren Då är det inget missförstånd. Jag beklagar.
kavaljeren Det är skamligt. Man kan ej ange vem som helst för vad som helst och komma undan med det. Är det värdigt vår rättsstat Venedig?
domaren Ni talar som en genuesare. Vem är ni?
kavaljeren Enzo Giustiniani från Genua.
domaren Kan ni gå i god för denna gamla dam?
Enzio Ja, det kan jag.
Domenico Stopp ett ögonblick! Kan någon gå i god för denne genuesare? Hur vet vi att han inte är en skojare?
Barnaba Jag vet vem han är. Han är en äventyrare och bedragare som flytt från Genua med ett pris på sitt huvud.
kärningen Häxan ser oss fastän hon är blind! Jag känner det på mig! Alltså är hon en häxa!
Donatella (höjer sina fjättrade armar) Ni kan alla stöta ner mig med era vässade dolkar utan att jag kan se det eller försvara mig. Det enda jag kan se är era sinnen. Men ej heller dem kan jag se. Jag kan endast känna dem. Jag känner er alla. Ni är bara rädda för att själva bli upptäckta och ställda inför rätta för era brott. Jag känner inte era brott, men jag känner att de finns och att ni bara fruktar dem och inte mig. Hur många har ni sänt till bålet före mig? Giordano Bruno? Galileo Galilei?
Enzio I Guds namn, domarn, vanära inte Venedig med ytterligare ett justitiemord!
Barbara (ankommer) Vad pågår här? Har de fört min moder hit?
domaren Jag känner inte er, herr genuesare, men ni har rätt. Jag har nog av mina privata bekymmer.
en notarie (avsides till en annan) Hans hustru rymde från honom i natt.

domaren Därför frikänner jag härmed den blinda Donatella i brist på konkreta bevis. Och hädanefter kommer staten Venedig aldrig mer att acceptera anonyma angivelser. (*klubbar*)

flera Rättvisa är skipad!

Enzio (*höjer triumferande sitt svärd*) Leve rättsstaten Venedig!

många (*triumferande*) Leve rättsstaten Venedig! Leve vår fria republik! Leve la serenissima!

(*feststämning, glam och yra. Folket vill hissa Donatella och bära ut henne på sina skuldror.*)

Barbara Släpp fram mig till min moder!

Enzio Hon är frikänd, donna Barbara.

Barbara Ni!

Barnaba Ja, det är han som fått er moder frikänd, den ökände äventyraren från Genua, som just bortrövat domarens hustru utan att domaren vet om det.

Barbara Hur ska vi någonsin kunna tacka er, ädle herr Giustiniani!

Enzio Tacka inte mig. Tacka er moders oskuld.

käringen Den häxan är inte oskyldig!

Enzio Tig, käringdjävel!

Domenico Så talar man inte till en dam! Herr genuesare, ett råd! Ni är inte önskad här. Och om staten inte längre vill bränna häxor kan vi göra det själva. Så det är bäst ni lämnar stan med era häxor.

Enzio Det hade jag ändå tänkt göra för er skull, era besinningslösa lynchare!

Barnaba Om ni är klok lämnar ni stan illa kvickt.

Enzio Donna Barbara, detta är inget ställe för er. Pöbeln rasar och är blodtörstig.

Barbara Som alltid. Kom, mor, låt oss gå hem.

Domenico Ni är inte trygga hemma, era luder. Dom har redan plundrat och bränt er bostad.

Donatella Vad har då vi värnlösa kvinnor gjort för att utsättas för detta meningslösa övervåld? Är det bara för att jag är blind som ni är så rädda för mig?

Domenico Du har det onda ögat, käringdjävel. Du ser fastän du låtsas vara blind. Du är en bedragerska.

Donatella Hur kan man vara så grym?

Barbara De är bara karlar, mor. Bry dig inte om dem.

Enzio Kom, mina damer, med mig bort härifrån.

Barbara Ta hand om min mor. Jag klarar mig själv.

Donatella (*tas om hand av Enzio*) Hur ska vi någonsin kunna tacka er? (*Enzio för ut henne.*)

Barbara (*stiger upp på podiet*) Är ni nöjda nu, ert avskum? Ni lyckades nästan få en blind gammal kvinna bränd på bål för ingenting. Nu vill jag veta vem som skrev den anonyma angivelsen mot min blinda mor. Om någon vet något, så kom till mig i anständighetens namn!

tiggaren Alla respekterar dig, Barbara! Ingen vill dig något ont!

Barbara Den som vill skada min moder skadar mig!

Domenico Jag vet vem det var!

Barnaba Tyst, din djävel.

domaren (*överlägger vid sidan om med rättsbetjänter*) Är det sant?

rättsbetjänt Vi har spårat henne till hamnen men vet ännu inte vilket skepp och med vem hon har flytt.

domaren Tusen dukater till den som får fast henne!

Domenico Barbara, alla respekterar din heder, och ingen vill dig något ont.

Barbara Säg mig då vem angivaren var!
kärningen Din moder för olycka med sig! Så enkelt är det!
Barbara Var det du, olyckliga?
kärningen Nej, det var det inte. Jag anger aldrig någon. Jag bara hjälper till.
Barbara Ja, din gam, jag känner dig. Men vem var det då?
Domenico En feg usling som aldrig kommer att träda fram.
Barbara Det verkar så. Då är det verkligen bäst att vi lämnar staden.
Barnaba Ja, lämna du staden med din genuesare, men vet att han älskar en annan.
Barbara Dig känner jag redan som en niding, din buse. Om Enzo Giustiniani tar oss under sitt beskydd skall jag göra allt för honom och hans älskade.
Domenico (till Barnaba) Domaren ger tusen dukater till den som kan fånga hans hustru åt honom.
Barnaba (tillbaka) Då får vi vända oss till domaren, så får vi tre damer i en smäll.
Domenico Jag vet inte varför jag lyder dig, Barnaba.
Barnaba Det vet jag. Du får betalt för det. Tänk på domarens tusen dukater. *(petar på honom och går. Domenico följer efter.)*
kärningen Fly, Barbara, innan du blir angiven på nytt.
Barbara Ja, jag tror det är säkrast.
tiggaren Venedig kommer att dyrka dig ändå.
en gubbe Var de verkligen inga häxor?
en annan Det får vi se nästa gång.
tiggaren Staten älskar angivelser, ty det stärker statens makt. Alla angivelser är onda och ännu mera onda om de är anonyma. Därför älskar staten dem, ty statens makt är anonym och består av bara ondska.
rättsbetjänt Utrym rättslokalen! Slut på förhandlingarna!
polisen Alla ska ut! *(Folket körs ut.)*
kärningen Vi kommer tillbaka!
tiggaren Gamar kommer alltid tillbaka, som publik till teatrarna.
rättsbetjänt Ut med er! *(De sista körs bort. Ridå.)*

Scen 3. Ombord på ett fartyg.

Barbara (uppträder ensam på däck) Farväl, min älskade hemstad! Farväl, all min glädje och alla mina vänner! En enda droppe av ondska räckte för att förgifta hela staden för mig och för min moder. En ond mans vilja förstörde våra liv och gjorde oss till flyktingar, ty aldrig kan vi återvända hem mer. Ett hot från en enda man är nog för att skrämma en oskyldig kvinna på flykt ifrån honom för evigt. Aldrig mer kan vi finna något hem eller någon trygghet, ty kvinnorna lever i männens värld, medan kvinnornas trygga värld endast är för barnen.
Laura (inträder) Står du här ensam med havet?
Barbara Hela universum är mitt sällskap.
Laura Hur skall jag någonsin kunna tacka dig, syster?
Barbara Tacka Enzo, som räddade oss alla tre.
Laura Jag vet att du älskar Enzo liksom jag och kanske mer än jag. Ändå uppoffrar du honom åt mig.
Barbara Han älskar dig och det sannfärdigt och innerligt, och jag missunnar ingen man en äkta kärlek.
Laura Du är ett helgon.

Barbara Nej, jag bara älskar.

Laura Om Enzo kunde gissa hur mycket du älskar honom....

Barbara Tänk inte mer på det. Jag har min moder att ta hand om. Du och Enzo tillhör varandra. Ingenting annat borde betyda något för er.

Laura Naturligtvis kommer kärleken först, men du ingår i den även.

Barbara Låt mig bli gudmor åt ert barn.

Laura Överenskommet!

Barbara Men se. Det där skeppet förföljer oss. (*Enzio kommer plötsligt upp.*)

Laura Vad är det för ett fartyg, Enzo?

Enzio (*studerar förföljaren med tubkikare*) Det är bäst ni går under däck, mina damer.

Barbara Är det dogens fartyg?

Enzio Dessa förbannade angivare! Någon måste ha informerat din man, Laura, om att vi flytt med detta fartyg. Detta är nu en snabbseglande galär som skickats ut för att borda oss. En strid blir oundviklig.

Barbara Ni får inte ge er. Fly hellre.

Enzio Och överlämna er och er moder åt de hyenorna?

Barbara Jag ber er, Enzo, fly med Laura i skeppets lilla slup. Ännu hinner ni komma undan oupptäckta. Jag skall uppehålla hyenorna med mina konster och gå till rätta med den som ligger bakom förräderiet.

Enzio Men ni får hela skulden för vår flykt! Denna gång skall de inte skona er stackars moder.

Barbara Tiden är dyrbar och har aldrig varit dyrbarare. Ni har bara denna enda möjlighet. Laura, rädda din älskare och dig själv! Jag befaller er!

Laura Det är faktiskt vår enda chans, Enzo.

Enzio (*omfamnar Barbara*) Någoting säger mig att du är mitt livs räddande ängel. Jag och Laura tillhör varandra, men vi vill gärna ha dig med.

Barbara Jag måste tänka på min moder. Om jag följer er kan jag inte rädda er. Skynda er! De kommer stadigt närmare!

Enzio (*drar sin värja*) Vad jag gärna skulle spetsa ett antal av de uslingarna med mitt spjut!

Barbara Tänk på Laura och livet i stället! Allt våld är fåfängt och tillhör bara döden!

Enzio (*släpper Barbara*) Kom, Laura. Vårt öde kallar oss.

en styrman Slupen är klar om ni vill försvinna, Don Enzo.

Enzio Farväl, Barbara. Vi räddar oss men stannar kvar hos er med er i våra hjärtan.

Barbara Spill ingen tid på ord mer utan handla illa kvickt i stället!

Laura Kom, Enzo!

Enzio En sista blick.... (*försvinner med Laura*)

Barbara Jag har räddat deras liv. De hinner undan genom morgonens dimmor medan vi uppehåller förföljarna. Vad spelar vårt öde för roll så länge min älskade klarar sig? Må Laura få vad jag aldrig får. Farväl, mina älskade vänner. Evigheten skall ta väl hand om oss alla.

vrål och rop utifrån Äntring!

(*Soldater svärmar upp över relingen. Handgemäng och strid ombord, då matroserna försvarar sig.*)

kaptenen Med vad rätt äntrar ni ett fredligt skepp?

domaren (*rustad för strid*) I dogens namn vi skickats ut med rätt att beslagta detta fartyg, då min egen hustru befinner sig här ombord, bortrövad från sitt eget hem!

kaptenen Om hon finns ombord må ni ta hand om henne och sedan lämna mitt fartyg i fred.

domaren Det vill jag göra. Genomsök fartyget! (*soldaterna sprider sig*)

en soldat (kommer upp med Donatella) Vi fann bara denna kvinnliga passagerare.

domaren Och här är hennes dotter. Vi har haft att göra med dessa damer förut. Vad vet ni, *donna Barbara*, om *genuesaren* *Enzio Giustiniani* och hans flykt ombord på detta fartyg med min egen hustru?

Barbara Ingenting, *ers* nåd.

Barnaba Hon ljuger!

domaren Bevisa det.

Barnaba Låt mig få ta hand om henne! Jag skall pressa ur henne allt hon vet om rymlingarna och deras planer!

Barbara Jag har redan sagt att jag ingenting vet.

en soldat *Ers* nåd! Se mot horisonten!

domaren (går till honom och ser ut över relingen) Ett segel, en smäcker brigantin, som med god fart styr hän mot lagunens sydliga skärgård, där inga skepp kan passera. Vi hinner aldrig upp henne.

soldaten Medan vi kastat bort tiden på detta handelsfartyg har er hustru seglat vidare.

Barbara Det är inte sant!

domaren Allt är möjligt. Men vi skall ta reda på sanningen. Ta hand om flickan, *Barnaba*, och pressa sanningen ur henne! Hennes moder tar vi under tiden som gisslan.

Barnaba Kanske även modern vet en del. Vi borde pressa henne också.

domaren Gör vad du vill med dem. Jag är trött på det här. Min fru må fara åt helvete, men vi skall ha betalt för det! Utkräv betalningen, *Barnaba*, med vilka medel som helst!

Barnaba Det skall bli mig ett nöje.

Barbara *Ers* nåd, vi är bara två oskyldiga kvinnor! Ämnar ni tillåta övervåld mot dem?

domaren Jag har rätt att få veta sanningen om min förlupna hustru, och om ni vet något om saken, vilket vi har skäl att tro att ni gör, har vi även rätt att få veta sanningen av er med vilka medel som helst, om ni framhärdar i att förtiga den! För över damerna till vårt fartyg! Tillbaka till Venedig! – Förlåt, kapten, att vi har besvärat er. Givetvis skall vi ersätta er.

kaptenen En rimlig ersättning skall tillfredsställa mig.

domaren (går tillbaka) Gör upp med min profoss. Kom! Vi har spillt tid tillräckligt här ombord!

Barnaba Bind de båda häxorna, och för dem över till vårt fartyg!
(*Barbara och Donatella binds med händerna fram till.*)

Donatella Vad gör de med oss, *Barbara*?

Barbara Var bara lugn, min moder. De har ingen makt över oss.

Donatella Men de gör oss illa!

Barbara Och det skall hela Venedig få veta. De kan inte skada oss, ty vi är oskyldiga.

Barnaba Vänta bara, du stolta *Barbara*! Nu har jag er i mitt våld, och jag kan göra vad jag vill med er!

Barbara Våld biter inte på kvinnor, *Barnaba*, ty de går inte på det. Våldet drabbar i stället enbart dem som tillgriper det.

Barnaba Jag skall icke kröka ett hår på era huvuden. Jag vill bara få er att samarbeta.

Barbara Du har redan brukat våld på mig och min moder. Vi samarbetar aldrig under sådana premisser.

Barnaba Ingen dam säger någonsin nej till *Barnaba*.

Barbara Du är naiv. Ingen dam säger någonsin ja till en grobian. Han må uppförstora till det mest absurda och orimliga sin grovhet och brutalitet och maximera våldet till den blodigaste grymhet, och hans offer skall blott desto mera envist säga nej och hellre dö än samarbeta med omänsklighetens motbudande råhet.

Barnaba För bort dem! De skall tuktas! (*soldaterna för över damerna.*)

Motstånd bara eggjar upp mig. Gör länge motstånd ännu, Barbara, och desto ljuvare för mig blir sedan blott din underkastelse! Ty du kan inte komma undan mig! Nu har jag drottningen din moder, och jag ger ej henne fri förrän du äntligen blir min!

(*knyter näven mot himmelen och mot hela publiken.*)

Scen 4. Gata i Venedig.

månglaren Ja, det går så många rykten nu för tiden.

köpmannen Men det här tror jag ändå att är sant, för det stämmer med den skurken Barnabas karaktär. Överdomaren skickar ut honom att infånga hans hustru, och i stället infångar Barnaba sin egen älskarinna och låter domarens gemål löpa.

månglaren Om det är sant kommer domaren aldrig att förlåta honom. Han kommer att sätta fast honom.

köpmannen Det struntar den skurken Barnaba i.

tiggaren Ack, den vackra Barbara är fången i den gemena Barnabas händer, och ingen kan hjälpa henne, allra minst hennes egen gamla blinda mor.

månglaren Häxan som skulle brännas på bål?

tiggaren Ja, hon lever ännu.

månglaren Då bränns hon väl på bål nu äntligen.

kärningen Och rätt är det åt det fördömda käringludret!

tiggaren Tig, din fördömda häxa, eller jag ska ange dig anonymt så att du blir bränd på bål som häxa!

kärningen Du skulle bara våga! I så fall drar jag dig med mig ner i helvetet!

tiggaren Du skulle bara våga, käringluder!

domaren (har kommit passerande förbi) Vad vet ni om äventyraren Barnabas expedition?

köpmannen Jo, han har kommit tillbaka.

domaren Det vet jag också, men det är inte det jag vill veta.

tiggaren Det du vill veta vill du inte veta.

domaren Vad är det jag inte vill veta?

tiggaren Det vill du inte heller veta.

domaren Hur vet du det?

tiggaren Det vet du när du vet det.

domaren Vad vet du om det?

tiggaren Det vet jag, att när du får veta det vet du vad du inte ville veta.

månglaren Tiggaren hänsyftar på det faktum att Barnaba tycks ha kommit tillbaka utan er hustru men med sin egen frilla i stället.

domaren (brusar upp) Skulle han ha gjort min hustru till sin frilla?

tiggaren Om det ändå vore så väl!

köpmannen Tig! – Jag har från säkra källor hört, ers nåd, att den betrodde skurken Barnaba struntat i att fånga er hustru och i stället fångat en älskarinna och därmed låtit er hustru löpa med genuesaren Enzo Giustiniani.

domaren (slår sig i näven) Då ska han få! Jag är domare! Jag har makt att döma honom!

tiggaren Behövs inte. Han är redan fördömd.

månglaren Tig!

tiggaren Det är ju det jag gör. Jag tigger hela dagarna. Det har jag betalt för.

domaren Tack, mina herrar, för era upplysningar! Åtgärder skall vidtagas!

köpmannen Det räcker med en vanlig undersökning. Sedan kan ni avrätta skurken i laga ordning.

domaren Om ändå alla skurkar kunde avrättas lika lätt som jag kommer att göra processen kort med honom!

tiggaren Skynda er, excellens, innan han har deflorerat den ljuva Barbara!

domaren Jag ska ta honom på sängen! (*ger sig ut*)

månglaren Saken är biff. Vi får se an avrättning inom kort.

tiggaren Det gäller att avrätta avrättaren innan han avrättar Barbara och hennes blinda moder.

köpmannen Kvinnorna överlever alltid männens passioner. Värre är det med männens passioner, som aldrig överlever kvinnorna.

månglaren Kom, min vän, låt mig få bjuda på ett glas.

köpmannen Ja, det är just vad jag behöver. (*de två går.*)

tiggaren Nu är det i alla fall slut på häxjakterna och häxhysterin, om bara Barnaba får bita i gräset.

kärningen Menar du att det är bättre att häxorna lever kvar?

tiggaren Med hänsyn till din karaktär, min goda fru, finner jag frågan obesvarbar. (*går*)

kärningen Ja, klagat ni på oss kvinnor, bara! Det kan ni alltid! Men besvären blir ni ändå aldrig av med, för det är bara ni som vållar dem själva, era eviga förbaskade kvinnofridstörare! Ta mig fan om jag inte blir nunna – om bara abbedissan skulle släppa in mig i klostret. Men inte ens några anständiga kloster vill ha gamla luder och häxor. Så det är lika bra att bränna dem på bål i alla fall. Mig kvittar det vilket, för jag är död och fördömd ändå, jag skraltiga gamla asgam, som inte ens längre har några klor och tänder kvar! Så låt männen fortsätta besvåra sig bara på kvinnornas bekostnad, så blir alla nöjda och glada till slut ändå nere i helvetet, där vi alla äntligen får vara tillsammans! Elda på, häxbrännare, och arbeta duktigt, era bödlar, ty ni gör den största nyttan här i världen: ni för oss tillsammans!

tiggaren Med dig, ditt luder?

kärningen Med hela världen.

tiggaren Duger det om du får domaren?

kärningen Ge du mig Barnaba, så får du Barbara och hennes blinda moder.

tiggaren Topp! (*De skakar hand.*)

Scen 5. En vacker boudoir.

Barnaba Visst älskar jag henne. Det är mig likgiltigt vad som händer, bara jag får älska henne. Må domaren ta mig och döma mig om han vill, bara jag får Barbara till slut. Men jag har ännu inte vunnit henne. Det viktigaste återstår.
(*Dörren öppnas, och Barbara visas in av en tjänarinna. Barbara är makalöst vackert klädd.*)

Barbara Var är min moder?

Barnaba I mina händer. Hon är fullkomligt säker.

Barbara Du ger mig allt men inte friheten. Vad är meningen?

Barnaba Jag älskar dig, Barbara.

Barbara Och jag hatar dig.

Barnaba Det låter inte tacksamt.

Barbara Vad har jag att vara dig tacksam för?
 Barnaba Ditt liv om inte annat.
 Barbara Mitt liv är mitt. Det har du aldrig gett mig.
 Barnaba Men jag kan ta det.
 Barbara Är det det du kallar kärlek?
 Barnaba Vanvett är det mera likt, jag medger det, men jag har dukat under för det och kapitulerat. Jag tillhör dig och endast dig.
 Barbara Och därför har du köpt mig med så överdådig lyx, juveler utan tal och diamanter, drottningsskrudar och vad som helst men utan hänsyn.
 Barnaba Barbara, jag älskar dig. Du måste tro mig.
 Barbara Även om det kunde vara sant är det mig fullständigt likgiltigt, ty för dig har jag allenast hat och bottenlöst förakt, för du är blott ett svin. Och ärligt talat vet jag att du är fullkomligt oförmögen till den minsta kärlek.
 Barnaba Du misstar dig.
 Barbara Vad du kallar kärlek är allenast egoism och köttslig lusta, tarvlig sexualfixering och vulgäraste naturdrift, självbedrägeri och uslaste gubbsjuka. Du är en giftig padda, och det enda du kan få av mig är mina spyor.
 Barnaba Jungfru, du behagar underskatta mig.
 Barbara Tvärtom. Jag överskattar dina bästa kvaliteter.
 Barnaba Minns, att din fru moder är i mina fjättrar.
 Barbara (ställd) Du nedlåter dig då till att utsätta min blinda moder för gemenaste misshandel och tortyr som medel till utpressning för att få min oskuld?
 Barnaba Det är allt jag ber dig om. Du är ej dum. Jag tror vi förstår varandra.
 Barbara Jag förstår då dig åtminstone. Har jag förstått dig rätt: du ger min moder fri om jag kapitulerar för dig?
 Barnaba Din moders frihet är försäkrad för all framtid i det ögonblick du blir min hustru.
 Barbara Det är hårda villkor. Jag begär betänketid.
 Barnaba Nej. Ditt beslut må fattas nu, ty det är enkelt. Du har inte något val.
 Barbara Och om jag säger nej?
 Barnaba Då är ni båda döda.
 Barbara Livets pris är alltså att jag ger mig åt en skorpion, den uslaste reptil, den giftigaste padda, så att han må fritt förfara med min oskuld efter eget skön.
 Barnaba Du har förstått mig rätt. Men även skorpioner, paddor och reptiler äger rätt till kärlek, och de saknar ej resurser. Det är självaste naturens okränkbara frihetsbud.
 Barbara Jag genomskådar dig. Låt mig åtminstone få smycka mig inför mitt bröllop. Dessa halsband och girlander räcker inte till. Har jag ej rätt till pärlor?
 Barnaba Du får vad du vill.
 Barbara En krona kanske?
 Barnaba Allt jag äger tillhör dig, min älskade, min kejsarinna. Se! Jag överöser dig med pärlor! Allt Venedig äger tillhör dig. Jag köper allt i dogens namn, och på din bröllopsnatt skall brudgemakets himmelssäng i Dogepalatset endast vara din och min!
 Barbara Du tycks då verkligen själv tro på vad du säger.
 Barnaba Och jag menar det.
 Barbara Kan den där brottslige brudskändaren och värdelöse fjanten verkligen prestera någon kärlek?
 Barnaba Prova mig! För mig är ingenting omöjligt!
 Barbara Lova mig att ge min moder fri!

Barnaba Det har jag redan lovat.
 Barbara Jag vill se mitt villkor uppfyllt innan jag blir din! För upp min moder hit till mig!
 Barnaba Det är omöjligt. Du får träffa henne efteråt.
 Barbara (*går till en spegel. Hänger på sig de sista smyckena Barnaba gett henne. Till spegelbilden:*)
 Så blir jag din. Jag offerar mig för dig, och må mitt offer vara klokt och inte helt förgäves. Jag ger upp. Du får mig, Barnaba, helt efter dina egna villkor. Men jag ställde även mina villkor. Jag har lovat dig min kropp, men aldrig med ett ord gav jag dig något löfte om min själ.
 (*drar plötsligt fram en dolk och stöter den blixtnabbt och effektivt i sitt hjärta.*)
 Fly, min frihet, till ett bättre liv! Ni gav mig inget val, ni skändliga förföljare av oskyldiga kvinnor! Detta var min livförsäkring, hållen i beredskap sedan länge!
 Barnaba (*störtar fram*) Nej, mitt hjärta! (*fångar henne i fallet*) Så får du ej svika mig! För sent! Den otacksamma! Hon har lurat mig! (*vräker liket i golvet*) Förbannade hetär och häxa! Alltså gjorde jag förvisso ändå rätt, när jag i förväg lät expediera hennes moder för säkerhets skull! Nu är de båda döda, mördade, misshandlade och blodiga, allt genom sin förbannat kvinnliga helt egna dårskap!
 (*Det hörs klamp. Beväpnade vakter bryter in.*)
 vakt Barnaba, general i statens tjänst och utsänd speciellt av överdomaren!
 Barnaba Ja?
 vakten Ni är arresterad!
 Barnaba Jag har inte dödat damen här. Hon var min älskade men tog helt själv sitt liv.
 vakten (*medan Barnaba binds*) Vad bryr jag mig om era älskarinnor? Ni är anklagad för att ha misskött er befogenhet i statens tjänst! Ni sändes ut att återföra till Venedig överdomarens gemål, men ni lät henne löpa med sin älskare! Ert brott är att ni släppte kärleken fri!
 Barnaba Är det ett brott?
 vakten Och ni känner domaren. Ni kan ej räkna med någon mildhet. Ni blir hängd i morgon. För ut honom!
 Barnaba (*ropar, när han skuffas ut*) Barbara! Förlåt mig! (*förs ut*)
 vakten De döda förlåter er aldrig, ännu mindre de levande.
 Barnaba (*ropar utanför*) Barbara! Barbara!
 vakten Städa upp här, och bär ut liket. Den uslingen hann då grisa ner.
 en annan vakt Han har även låtit mördra en blind kvinna nere i källaren.
 vakten Varför i all världen släppte han då domarens hustru fri?
 vakt 2 Vem kan begripa sig på kärlek?
 vakten Ja, inte jag.
 flera vakter Inte vi heller.
 vakten Kom, låt oss gå. (*Barbara bärs ut. Alla går.*)

Epilog (framför scenen).

tiggaren Vem släppte kärleken fri över havet, och vem mördade kärleken? Det är gåtan jag här förelägger er, men lösningen är enkel. Det är alltid samma sak. Kärlekens befriare är alltid kvinnan, men kärlekens befläckare är alltid mannen. Låt då kvinnan vara, och älska henne bara. Tack och farväl. (*går*)